

Наступаючи на трудове законодавство та знищуючи профспілки, влада впевнено йде протореним шляхом латиноамериканських країн – до злиднів, диктатури і власного краху.

Сумно при цьому, що йде вона не одна, а тягне за собою всю країну. Нас з вами.

Все починається елементарно - з тестового порушення законів. Зійшло з рук один раз – повторили другий, третій. З кожним разом порушення стають все нахабнішими, їх перестають соромитися та приховувати.

А далі і прості громадяни, спостерігаючи поведінку влади, перестають рахуватися з законом. Як наслідок – країна поринає у хаос. А там – або внутрішні вороги влаштують переворот, або зовнішні скористаються ситуацією.

І що цікаво – Україна в цьому плані не перша. Схема настільки класична і пройдена багатьма, що її час уже заносити у підручники для державних службовців. Здавалося б, наступати на традиційні граблі уже ніхто не буде. Але – ні. Українські можновладці історії не знають і на чужих помилках не вчаться.

Схоже на те, що Україна нині йде шляхом Бразилії, де після реформи трудового кодексу у країні постійно порушуються права працівників.

В липні 2017 року бразильський уряд проголосував за прискореною процедурою за

внесення змін до 117 статей і 200 термінів Консолідації трудового законодавства, розробленого ще 1943 року. Мішел Темер, колишній віце-президент Бразилії вирішив подолати економічну кризу, зробивши ринок праці та колективні переговори "більш гнучкими". Пообіцяв створити шість мільйонів робочих місць протягом десяти років.

2017 рік, прискорена процедура, Бразилія.

2019 рік Україна – Голова комітету соціальної політики – Галина Третьякова пропонує бізнесу «легко наймати та звільняти» при цьому «дискримінувати та наїджати на права найманих працівників».

2022 рік, Україна, турборежим під прикриттям війни.

Голова комітету соцполітики Галина Третьякова і команда її однодумців вирішують «поправити» трудове законодавство України. Розробляють – і ухвалюють в Раді закони, які цитую «забезпечать належний рівень гнучкості трудових відносин».

Лобіюється індивідуальний трудовий договір, який прописується під роботодавця та має силу вище ніж Кодекс законів про працю. Тривалість робочого дня, умови праці, наявність відпустки і лікарняних – все на розсуд роботодавця. Звісно, у працівника є вибір – погодитися або шукати іншу роботу.

«Ми маємо запровадити зміни в трудовому законодавстві, які б привели до створення робочих місць, зруйнованих внаслідок війни», - це не цитата бразильського прем'єра у 2017-му. Це слова українського депутата Третьякової зразка 2022-го.

Як і в Бразилії, так і в Україні заважали нищенню трудових прав людей профспілки.

I, зрозуміло, в обох випадках владі треба було щось з ними робити. Оскільки в Бразилії

вони отримували частково фінансування від держави, там просто їм припинили давати гроші. Профспілки п'ять років тримаються лише на волонтерах.

В Україні ситуація складніша – Федерація Профспілок України – фінансово незалежна від держави. Управляє потужним майновим комплексом, який не розтринькала, не продала за 30 років незалежності, фінансується профспілковими внесками мільйонів спілчан, отримує міжнародну солідарну допомогу. Але влада – українська – знайшла спосіб, як зекровити профспілки. Відібрati інструменти статутної діяльності, простіше кажучи - майно.

І дарма, що воно у приватній власності. Дарма, що в профспілкових санаторіях зараз знайшли прихисток тисячі внутрішніх переселенців. Дарма, що там лікуються після поранень українські воїни. Для Третьякової і Ко – такі дрібниці, значення не мають. Бо профспілки заважають творити «законодавчий беспрèдел» і їх треба негайно зупинити. Ну, або хоча б відволікти на майнові питання.

Десятки судів, тиск, залякування, обшуки, арешти. І навіть Європейський суд з прав людини визнав законність володіння і користування профспілковими об'єктами.

Коли це не дало результатів українська влада пішла напролом – вирішила вигадати новий закон і націоналізувати майно профспілок. Просто взяти – і забрати. І десь в мавзолеї заплакав Ленін – а що, так можна було?

Та повернемось до Бразилії. Після трудової реформи минуло п'ять років. Рецесія і криза в галузі охорони здоров'я сильно вдарили по економіці, спричинивши зростання безробіття і неформальної зайнятості. Працівники побачили послаблення своїх прав: спрощення процедури звільнення; запровадження тимчасових контрактів без гарантії мінімального доходу; обмеження вільного доступу до трудового правосуддя...

Але при цьому всьому і обіцяні макроекономічні вигоди трудова реформа не принесла. «Флексибілізація» - не активізувала ринок праці, і країна не змогла покращити свій сумнозвісний дефіцит продуктивності праці. Середній дохід бразильців не збільшився.

Інфляція стрибнула до 30 відсотків. У 2021 році безробіття досягло піку в 14,7% (в 2014 було 4,8), що є одним з найвищих показників серед країн G20. І увага - майже 40% працездатного населення не мають трудових договорів або соціального захисту. Додайте сюди нещасні випадки на виробництві, примусова та дитяча праця, які лише зросли за останні 5 років.

У 2022 році Міжнародна конфедерація профспілок віднесла Бразилію до "10 найгірших країн світу для працюючих людей". У своєму звіті за січень 2022-го про права трудящих і соціальний захист Організація економічного співробітництва та розвитку пише, що "Бразилія далека від того, щоб відповідати цінностям, стандартам і зобов'язанням", необхідним для вступу в організацію, в тому числі через її "нездатність захищати права людини трудящих".

Тепер щодо України. З такими підходами, нас також не дуже хочуть бачити в цивілізованій міжнародній спільноті – роками топчемось на порозі ЄС.

Хоча на відміну від країни, українські профспілки прийняли до Європейської конфедерації профспілок. Але заслуги держави тут немає жодної – винятково робота самих профспілок. Так от ця сама Європейська та Міжнародна конфедерації профспілок в листах до українського прем'єра та президента прямо написали - що своїми діями влада порушує міжнародні зобов'язання України.

«Просто незрозуміло, чому уряд і члени правлячої партії в парламенті, замість того, щоб зосередитися на потребах війни та відновлення, продовжують свої кричущі атаки та трудящих та профспілки», - йдеться у листі.

І нарешті - «Камо грядеши».

Багато експертів сходяться на думці, що реформа трудового кодексу і подальша політика президента Бразилії Жаїра Болсонару завдали найбільшої шкоди правам трудящих.

За його підтримки міністр економіки Паулу Гедеш, проштовхнув низку законодавчих та адміністративних змін, які засуджувалися захисниками прав трудящих. Стандарти охорони праці були послаблені, органи трудової інспекції зазнали різкого скорочення, а звільнення від сплати внесків роботодавців виснажили ресурси соціального забезпечення. До слова, Гедеш планував і приватизацію пенсійної системи.

Для влади, точніше для президента, який очолював цю владу, така політика закінчилася сумно. Днями Бразилія обрала новий напрямок свого майбутнього і нового президента. Новий очільник країни – колишній профспілковий лідер Лула да Сілва обіцяє переглянути реформу Трудового кодексу. Особливо ті пункти, що стосуються доступу до трудового правосуддя та автономії профспілок.

Ще трохи, закінчиться і каденція нинішньої української влади. Не треба бути великим провидцем, щоб спрогнозувати – українці віддадуть перевагу силі, яка покаже шлях на подолання війни і відновлення країни. В основі якого буде гарантія забезпечення трудових та соціальних прав простих українців.

Втім, ще є час, щоб зійти з тупикового бразильського шляху і взяти курс на цивілізований світ, Європу. Де в основі великої державної політики – Людина з її цінностями, потребами та демократичними правами.

Автор: [Володимир Саєнко](#),

заступник Голови ФПУ